І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV Ч. 118. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 21-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1958 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 118. VOL. LXV.

СЕНАТ КАСУЄ ПОДАТКИ ВІД ТРАНСПОРТОВИХ ОПЛАТ

УРЯД СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО ПАЛАТА НЕ ПОГОДИТЬСЯ НА ЛІКВІДАЦІЮ ЦИХ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — 19-го червня Сенат несподівано виступив проти уряду президента Айзенгавера і конгресових провідників, які були погодилися з урядом в тому, щоб цього року не зменшувати жадних податків, — тим способом, що прийняв законопроєкт про скасування податків від транспортових оплат. Ця ухвала Сенату становить вилім у дотеперішніх рішеннях Конгресу, бо Палата Репрезентантів не погодилася на ніяке зменшування податків на цій сесії, а також голова Сенатської Фінансової Комісії сенатор-демократ Гаррі Ф. Бирд противився тому, щоб касувати податки від транспортових оплат. Але ця ухвала Сенату про скасування транспортових податків мусіла б бути потверджена Палатою, щоб її можна було відослати до підпису Президента. Ухвала Сенату про анулювання транспортових податків сталася під час продовжування закону про податки від продажу та надмірних прибутків корпорацій. Демократичний сенатор із Флориди Джордж А. Сматерс поставив поправку до прийнятого Палатою законопроєкту про те, щоб скасувати податки від транспорту. Проєкт про анулювання 3-відсоткового податку від перевозу власности прийнято більшістю 59 до 25 голосів. Скасовано і 4-відсотковий податок від перевозу однієї тонни вугілля. Сенатор Сматерс поставив другий внесок про скасування 10-відсоткового податку від квитків на їзду осіб, і той законопроєкт прийнято більшістю 50 до 35 голосів. Коли б Конгрес погодився на скасування цих податків, то державна скарбниця мала б втрату на 700,000,000 дол. річно. За ліквідацію податку від перевозу товарів голосували 33 демократи і 26 республіканців, а проти було 10 демократів і 15 республіканців. За скасування податків від особових квитків були 22 республіканці і 28 демократів; проти 18 республіканців і 17 демократів. Сенатор Сматерс зумів переконати сенаторів, що скасування транспортового податку може мати вплив на подешевшання багатьох товарів, які перевозиться різними засобами транспорту, і тому ліквідація цих податків не збільшуватиме господарську знижку, тільки причиниться до господарського поліпшення. Сенат продовжив на один рік податки від продажу і від надмірних прибутків корпорацій, що дає державній скарбниці річно коло 2,600,-000,000 дол. Скасування податків було ударом для уряду і великою несподіванкою, бо недавно ще Сенат заявлявся за те, щоб цього року не зменшувати податків, і тим способом не сприяти інфляції доляра.

Новленд закликає Президента обдумати справу Адамса

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд закликає президента Айзенгавера, щоб дбайливо обдумав справу Шермана Адамса та ствердив, чи ця справа не пошкодить урядовій політиці в майбутньому. Новленд склав свою заяву немов у відповідь на домагання 4-ох інших республіканських сенаторів, які зверталися до Президента, щоб він не дав себе залякати і не звільняв Адамса з праці в Білому Домі. Сенатор Новленд заявив: „На мою думку і Президент і губернатор Адамс повинні дбайливо обміркувати, чи Адамс так пошкодив своїй особі, що вона може бути шкідлива для широкої політики, яку Президент мусить вести впродовж двох років свого урядування". Давніше вже деякі сенатори й конгресмени заявляли, що Адамс повинен зрезигнувати, бо його особа в Білому Домі пошкодить Республіканській партії під час цьогорічних виборів.

Робітництво плянує довгу боротьбу за 4-годинний день праці

Ню Йорк. — Голова спілки „Сентрал Трейдс енд Лейбор Канcіл", яка нараховує пів мільйона членів і належить до Американської Федерації Праці, Гаррі Ван Арсдейл заявив, що зорганізоване робітництво зовсім не зрікається боротьби за 4-годинний день праці, хоч і знає, що ця боротьба буде довго тривати. Арсдейл казав, що автоматизація праці може позбавити праці багатьох робітників, якщо ми вже тепер не будемо боротися за те, щоб день праці тривав тільки 4 години. Також і Нюйоркська Рада при Конгресі Індустрійних Організацій визначила окремий комітет, який має працювати над зменшенням числа годин дня праці. Голова цього комітету Морріс Юшевіч заявив, що немає пляну, як довгий день праці повинен бути в майбутньому. Він сказав, що буде близько співпрацювати з комітетом, що його оголює Арсдейл. Гадають, що обидва комітети, при АФП і КІО, в Ню Йорку об'єднаються.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** не був вдоволений із пресової конференції, яка відбулася в минулу середу, бо журналісти ставили питання, зв'язані лише з справою Шермана Адамса, але ніхто з них не поцікавився проблемою організації оборони, про яку Айзенгавер був би дуже радо поговорив, підкреслюючи потребу централізації оборонного проводу.

● **Генерал Дуґлес МекАртур** аж тепер дістав диплом почесного доктора прав від президента Колумбійського університету д-ра Ґрейсона Кірка, хоч той диплом був йому признаний „ін абсенція" (в неприсутності) ще в 1947 році, коли він перебував на Далекому Сході. Урочистість передання диплому відбулася в приватному мешканні д-ра Кірка.

● **82-річний батько Президентового дорадника** Шермана Адамса, Клайд Адамс, що працює як наглядач на площі для паркування авт у Провіденсі, Ровд Айленд, заявив, що його син ні в чому не винен. „Якщо Шерман сказав, то сказав правду. Він завжди робить так, і я це добре знаю", ствердив старенький батько.

● **У Ню Йорку** в кафетерії на 57-ій вулиці о 3-ій год. по полудні якийсь невідомий злочинець застрелив Джана М. Ірла, що недавно вийшов із тюрми. Після доконаного злочину, вбивник утік. При вбитому знайдено револьвер.

● **В Лос Анджелесі,** Каліфорнія, припадково викрили в особі конюха, який звав себе Алфредом Рісом, 51-річного науковця Алберта Кларка, що зник був 7-го липня 1952 р. Кларк працював як дорадник у галузі аеронавтики при секретній урядовій булові. Шість років тому померла його дружина. Кларк заявив, що він не є жертвою амнезії, бо все пам'ятає, але він неспроможний сам собі пояснити, чому втік і став працювати як конюх на площі для кінських перегонів.

● **15-річний шахіст** із Брукліну, Н. Й., Боббі Фішер відлетів 19-го червня до СССР, де має розіграти кілька шахових партій. Після того він виїде до Юґославії на міжнародний шаховий турнір.

КОНҐРЕС ЗДА ГЛИБОКО ОБУРЕНИЙ СОВЄТСЬКИМ ВАРВАРСТВОМ

Вашингтон. — Обидві Палати Конгресу З'єдинених Держав однодушно схвалили минулого четверга, 19 червня, спільну резолюцію, висловлюючи „глибоке обурення" совєтським „варварством і перфідією", виявленими стратою Надя та інших провідників недавньої мадярської революції. В сенатській резолюції, запропонованій сенаторами Гюбертом Гомфрі, демократом з Міннесоти, і Вільямом Новлендом, лідером республіканської сенатської меншости, закликається Президента ЗДА висловити співчуття мадярському народові „всіми можливими засобами" та висловлюється надію, що також парляменти всіх інших вільних країн подібно засудять ведену Совєтами „жахливу акцію" політичних репресій. Екзекуція над Надьом та іншими провідниками мадярської революції викликала ще ряд інших акцій і реакцій, як в Америці, так і на терені Об'єднаних Націй і в світі. Спеціяльний Комітет Об'єднаних Націй для розгляду проблеми Мадярщини рішив зійтись на надзвичайне засідання, щоб обміркувати екзекуцію над Надьом та іншими. Державний департамент у Вашингтоні привітав цю акцію Об'єднаних Націй публікацією окремої заяви, в якій знову засуджує Совєтський Союз за порушення чартеру Об'єднаних Націй і совєтську інтервенцію в Мадярщині. Засуджуючи найгостріше страту Надя та нове потвердження терористичного характеру совєтського режиму, в міжнародних дипломатичних колах пробують відгадати, чому Москва рішилась на цей новий крок терору саме в теперішній міжнародній ситуації.

МЕКЕЛРОЙ ЗАПОВІДАЄ ДАЛЬШЕ ЗМЕНШЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА

Квантіко, Вірджінія. — Секретар оборони Ніл Г. МекЕлрой заповів тут минулого четверга, 19-го червня, можливість дальшого зменшення чисельности американських збройних сил, крім того, що вже пляновано раніше. Кількість американських вояків в активній службі виносить тепер 2,600.824 і цю кількість плянується зменшити до 2,-500.000. МекЕлрой заявив, що це зменшення є необхідне з уваги на великі кошти, що їх мусить платити за нову зброю. Секретар оборони передбачає, що видатки на військо в новому бюджетовому році виноситимуть 41,000,000.000 долярів, хоч теперішній бюджет передбачає на ту ціль 39,779,-000.000 долярів. МекЕлрой промовляв на цій базі морської піхоти під час триденної таємної конференції „глобальних проблем", в якій взяло участь 175 провідних військових і цивільних керівників, включно з віце-президентом Ніксоном. Також президент Айзенгавер був заповів свою участь в нарадах в п'ятницю рано. Із неповних інформацій з цих нарад виходило б, що їх головним предметом були справи оборони Америки та вільного світу перед большевицькою загрозою, при чому підкреслюється, що величезна американська відплатна сила все ще залишається найкращою ґарантією збереження миру в теперішніх часах. Окрему увагу віддано на цих нарадах справам керованих ракет. МекЕлрой, та інші учасники нарад вважають, що зменшення чисельности американських збройних сил не захитає оборонної сили країни, бо нова зброя далеко більшої ніж досі нищівної сили вможливлює збільшувати оборонну силу нації без рівночасного збільшування кількости вояків.

Департамент оборони будує радарову сітку для висліджування „німих" сателітів

Вашингтон. — Департамент оборони наказав негайно почати будову нової радарової сітки, яка могла б викривати всі штучні сателіти, що появляться над ЗДА і не надаватимуть жадних сиґналів. Ця сітка має бути готова до кінця цього року і вона зможе вислідити військові або цивільні сателіти, які летітимуть до висоти 1,000 миль. Тепер не можна викрити сателітів СССР, коли є зіпсуті їхні радіові стації, хіба тільки зоровим способом. Директор Аґенції Заавансованих Дослідних Проєктів Рой В. Джансон наказав будувати радіові викривачі в дослідній лябораторії фльоти. Вони будуть в Сан Дієґо в Каліфорнії, в Блоссом Пойнті, Мериленд, і в Форті Ворт, Тексас та Вайт Сендс, Ню Мехіко. Ця радарова сітка зможе обхопити простір над цілими ЗДА.

Не признаються до комунізму, покликаючись на конституцію

Ню Йорк. — Слідча Конґресова підкомісія під проводом конґресмена Морґана Мавлдера веде слідство в Ню Йорку на виїздній сесії, бо хоче ствердити, наскільки деякі особи з мистецького світу були зв'язані з Комуністичною партією. Але дотепер переслухані свідки відмовилися зізнавати, покликуючися на ті поправки до конституції, які звільняють свідка від зізнання, коли те зізнання могло б його оскаржити. І так телевізійний директор Чарлз С. Дубін заперечив теперішнє членство в Комуністичній партії, але відмовився сказати, чи він належав до тієї партії перед 8-им травня. Він відмовився говорити, чи тепер є противником програми Комуністичної партії, і чи знає якихсь її членів. Дириґент Артур Ліф, який як гість дириґує в балеті Майсєєва, відмовився відповісти на запит, чи був членом Комуністичної партії. Не хотіли відповідати на основі конституційних поправок і театральний директор БернардГерстен та актори Пол Манн, Ірл Джовнес і Вилл Лі, Аделайда Кляйн, Керролл Голлістер та Ізраел

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Вч. оо. Степан Тиханський з Нортгемптон, Па., Ярослав Ґабро з Перт Амбою і Лев Адам'як з Поиґстави, Огайо,** були наймeновані Апостольською Столицею папськими чемберленами з титулом монсіньйорів в дні 7-го червня ц. р. Про надання цього достоїнства трьом священикам филаделфійського Екзархату повідомив апостольський нунцій у Вашинґтоні, архиєпископ Амлето Чіконіяні, филаделфійського Екзарха ВПреосв. Архиєпископа Кир Константина Богачевського.

● **Посадник Едмонтону В. Гавреляк,** що є українського роду, був одним з віце-президентів конвенції Канадійської Федерації Мейорів і Муніципалів, що відбулась недавно у Вікторії, Б. К.

● **Роман Соломон,** батько судді і колишнього канадійського посла Івана Соломона, помер 2 червня в Вінніпеґу. Покійний належав до відомих і заслужених українських піонерів в Канаді.

● **У вівторок, 24 червня,** відбудуться правибори кандидатів до Конґресу ЗДА в поодиноких стейтах, між іншим в Індіяні де змагається за демократичну кандидатуру до Сенату ЗДА член УНСоюзу, суддя Іван Гочас, що на останній конвенції УНСоюзу в Клівленді, на якій він був делеґатом, запевняв, що „коли ми поступатимемо полемківськи, то можемо ще мати людину нашого походження на становищі президента ЗДА".

● **Д-р Григор Лужницький** увійшов знову в склад Редакції филаделфійської „Америки", на підставі рішення Екзекутиви „Провидіння" з 30-го травня ц. р.

Гаммершилд розпочав наради в Ливані

Бейрут. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд прибув в четвер 19-го ц. м. до столиці Ливану Бейруту і зараз в тому самому дні перевів одногодинну нараду з президентом Ливану Камілем Шамуном, проти якого опозиція, користуючись активною підтримкою від З'єдиненої Арабської Республіки, веде партизанську війну. У Бейруті ніби спокій, але сильно напружена ситуація. Урядові кола сподіваються атаки революціонерів на летовище і на державні будинки, особливо на сильно бережений палац президента Шамуна. Англійська амбасада повідомила 3,000 англійських громадян в Ливані, щоб вони були готові в кожній хвилині до виїзду з тої країни. Те саме зробила американська амбасада під адресою своїх кількохсот тамошніх громадян. До Бейруту прибуло вже 30 високих військовиків з різних країн, які почали діяти, як обсерватори Об'єднаних Націй. Даґ Гаммершилд нараджувався з покликаною ним до життя тричленною Комісією, до якої належить норвезький генерал Одд Булл, кол. президент Еквадору Галя Пляза і американський дипломат Дейвід Блінкенстаф. За часописними інформаціями, однаково уряд Ливану, як і генеральний секретар Гаммершилд беруть під увагу, яким чином можна б покликати до Ливану „міжнародну поліцію" Об'єднаних Націй, чи іншу збройну силу на послугах ОН, без потреби скликування для тієї цілі знову Раду Безпеки ОН, де — в такому випадку — Совєти напевне внеможливили б таку акцію своїм новим „вето".

У Москві радить ЦК Компартії — нова розгра Хрущова

Москва. — Від середи 18 ц. м. почались у Москві тайні наради Центрального Комітету Комуністичної партії СССР. За твердженням західних кореспондентів у совєтській столиці, головною темою нарад будуть внутрішні справи СССР: хрущовські реформи в совєтській економіці — в хліборобстві та в децентралізованому промислі. Однак поруч із цими справами — за всією вірогідністю виринуть там також справи ідеологічного та закордонно - політичного характеру. Ідеологічні спори всередині комуністичного табору тісно зазублюються за совєтську імперіялістичну політику, як це найкраще видно на прикладах Юґославії, Польщі й інших сателітів. „Ревізіонізм" став тепер найстрашнішим злочином, бо це головний арґумент, яким офіційно виправдано вбивство комуно - мадярського прем'єра Надя і яким виправдується кампанію проти Тіта. Закордонні обсерватори в Москві вважають, що Хрущов достатачно сильний, щоб міг упоратись з кожною внутрішньою опозицією. Проте загадковою є сила потенціональних противників Хрущова, що їх провідником уважається загально „сталініста" Міхаіла Суслова, члена Президії партії і партійного Секретаріяту. За ходом теперішнього московського з'їзду з найбільшою увагою стежать польські комуністи, які опинились в найприкрішій ситуації у зв'язку з гострим московсько-юґославським конфліктом і недавнім убивством Надя.

Юґославія таврує віроломність Москви щодо Надя

Беоґрад. — Юґославський уряд оприлюднив офіційну заяву у зв'язку з закидами під його адресою, зробленими в совєтському й комуно-мадярському комунікаті про „суд" над колишнім прем'єром Імре Надем і про його вбивство. У тій заяві находиться текст листа мадярського прем'єра Яноша Кадара, наступника Надя з ласки Москви, в якому-то листі з 21-го листопада 1956 року Кадар за своїм підписом ґарантує персональну безпеку Надеві і всім його товаришам, які 4-го листопада 1956 року сховались в будинку юґославської амбасади в Будапешті. Кадар виразно заявив у тому листі, що новий мадярський уряд не стосуватиме до Надя і його співробітників репресій за їхні попередні діла. Як відомо, негайно після того, як Надь повірив і вийшов з своїми товаришами з юґославського посольства, всіх їх арештували і вивезли, не дозволивши вже на ніякий контакт із зовнішнім світом — аж до теперішньої їх ліквідації. Юґославський комунікат рішуче заперечує твердженням совєтського й комуно-мадярського документів, наче б юґославська амбасада в Будапешті підтримувала була Надя поки він зголосився до неї за притулком і наче б вона дозволяла йому потім, під час перебування в будинку амбасади, контактуватись з Радіом Вільної Европи та революційним комітетом мадярських робітників у Будапешті. Юґославська преса передбачує, що небавком настане в Совєтському Союзі і в комуністичному Китаї ера дальших кривавих „чисток". Наворот до терору в СССР і Ком. Китаї юґославські чинники пояснюють внутрішніми трудноцами та збільшенням опозиції внутрі совєтської і китайської комуністичних партій.

● **В Касабл****янці,** в Марокко вибухла пожежа, внаслідок якої кілька тисяч осіб залишилися без даху над головою. Американське летунство, яке має в Марокко свої бази, доставило 12,000 мусульманських погорільцям харчі, шатра і накривала.

У ВСЯКОГО СВОЯ ДОЛЯ...

Проф. Алберт Кларк Рід (на фото) працював, як урядовець, у Каліфорнійському Технологічному Інституті. Два роки тому нагло і серед таємниничих обставин „зник" викликаючи всілякі підозріння. Після того жінка його померла, а його 10-літнього тоді сина адоптувала родина пропавшого. Тепер, після двох років, науковця припадково знайшли в стайнях галливудського гіпподрому, де він працює, як доглядач коней. На всі запити для вияснення причин і обставин його зникнення, він відповідає коротко: „Я не знаю".

АНГЛІЯ ПРОПОНУЄ ГРЕЦІЇ І ТУРЕЧЧИНІ ПАРТНЕРСТВО В ПРАВЛІННІ КИПРУ

Символ Кипру: грецька і турецька дільниці міста Нікозії відділені барикадою з колючого дроту, а англійський вояк стоїть на сторожі.

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен виголосив в палаті громад у четвер 19 червня ц. р. коротку промову з накресленням політики Англії на середземноморському острові Кипрі та водночас оприлюднив офіційний проєкт на розв'язку цієї проблеми. Цей плян передбачає „статус кво" на наступних сім років, коли річ іде про існування Кипру, як коронної колонії Англії. Проте, Англія пропонує Греції і Туреччині перейняти за долю Кипру співвідповідальність, делеґувавши по одному свому представникові, як найближчого дорадника англійському губернаторові Кипру. Справи публічної безпеки, війська і закордонної політики належали б до Англії, зате всі інші справи перейшли б у відання поширеної кипрської автономії, якої виразниками були б: парлямент з двох національних курій, грецької, та виконного органу шістьох осіб, чотирьох греків і двох турків. Англійський прем'єр признав, що деталі треба би виготовити в окремих безпосередніх переговорах. Він поклав натиск на конечність завести мир на Кипрі і знайти час на таке заспокоєння, яке вможливило б остаточну розв'язку цієї справи. — Цей проєкт мав бути оприлюднений вже два дні раніше, але уряд спримався з проголошенням його на просьбу Ради НАТО в Парижі. Рада НАТО — твердить англійський уряд — ставиться прихильно до англійського проєкту, проте вона не зуміла переконати Грецію і Туреччину, щоб вони погодились у принципі на той проєкт і засіли за спільний з Англією стіл, щоб переговорити подробиці й евентуальні зміни. Греція заявила, що цей проєкт „засадничо неприйнятливий", вказавши на два його недоліки: що в ньому не згадується ні словом про право самовизначення для мешканців Кипру навіть в майбутньому, і що греків, які становлять на Кипрі 4/5 населення (400,000 мешканців) ставиться на рівну площу з турками, яких є 1/5 (100,000). Туреччина також відкидає цей проєкт, але зробила це лагідніше, привітавши проєкт як спробу конструктивної розв'язки. Кипрські греки домагаються прилучення Кипру до Греції, а турки — поділу Кипру на дві частини — грецьку і турецьку. Від трьох років царить на Кипрі неспокій, серед якого раз греки, то знову турки проводять акти терору супроти англійської адміністрації й одні проти одних. Жертвами того терору впало досі понад 300 осіб. Англійський прем'єр заявив, що він передбачує первісний неприхильний відгук на оприлюднений проєкт, але думає, що з часом Греція і Туреччина прихиляться до погляду Англії, що така компромісова розв'язка в теперішньому часі одиноко доцільна і можлива. З'єдинені Держави — за інформаціями преси — переводять дипломатичним шляхом натиск на Грецію і Туреччину в напрямку поміркування і згідливости, вказуючи на шкідливість гострого англійсько - грецько-турецького спору за Кипр для безпеки вільного світу. Всі ці три держави є членами Північно - атлянтійського пакту (НАТО).

Хрущов проголошує нову методу стягнення с.-г. плодів

Москва. — У короткому офіційному комунікаті проголошено, що Центральний Комітет компартії СССР, що засідав в минулу середу й четвер, вирішив завести нові методи збирання державою сільсько-господарських продуктів з колективних і совєтських господарств. За дотеперішньою методою була обов'язкова достава за нормами по дуже низьких цінах і продаж решти продуктів за вищою ціною. За новою методою — примусова здача приписаної норми буде скасована, а вся здача буде відбуватися на базі купна-продажу. Деталів ще не оприлюднено. Водночас проголошено вибір ще двох членів-кандидатів до партійної Президії. Стали ними „прем'єр" Російської ФССР С. Полянський і українець Микола В. Підгірний. Президія компартії складається з 15 повноправних членів і кандидатів, що їх число зросло тепер до 11. На засіданні ЦК партії в середу Хрущов виголосив велику промову, але її тексту не оприлюднено. не оприлюднено. Невідомо, чи ЦК закінчив наради, чи продовжує їх.

У СВІТІ

● **Папа Пій XII** призначив 52-річного кардинала Григорія Петра Аґаґіяніяна, вірменина, наступником американського кардинала Семюела Стріча на становищі керівника всіх католицьких місій у світі. 70-річний кардинал Стріч, викликаний Папою з Шикаґо до Риму на те становище, помер у Римі на 70-му році життя 27 травня ц. р., не встигши, внаслідок хвороби, перебрати своїх нових обов'язків. Кардинал Аґаґіяніян є уродженцем Грузії, формально ливанським громадянином. Він є поліґлотом, а видатніше значення у призначенні його керівником католицьких місій мав для Папи факт, що цей кардинал — дуже добрий знавець відносин у Совєтському Союзі.

● **Лідер англійських соціялістів** Гю Гейтскелл турбується, що під тиском сильного у Франції табору „фашистів, тоталітаристів і антипарляментаристів" де Голь може програти свою політику „золотої середини" і тоді може прийти до влади якийсь диктатор. Гейтскелл, який — в разі виборчої перемоги Партії праці — стане новим англійським прем'єром, задумується над тим, які наслідки матиме це для демократичної Англії, коли під її боком всадовиться права диктатура.

● **Королева Єлисавета II** наділила 2,200 осіб різними відзначеннями з нагоди дня своїх народин. На списку відзначених — політики, суспільні діячі, артисти, письменники, акторя й акторки. Однак, всього дві особи підвищено до шляхетського стану.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА ГЕНЕРАЦІЯ

Наша американсько-українська спільнота має вже багато вартостей і досягнень, що ними дорівнює, а то й перевищує інші етнічні групи. Але чи не найбільшою вартістю, якою ми направду можемо пишатися, є наша молодь, наша доростаюча нова генерація, що подає найкращі надії на майбутнє, як для нашої спільноти, так і для того, що ми називаємо українською справою. Закінчення шкільного року, яке саме тепер відбувається, приносить на це багато нових переконливих доказів.

З усіх-усюдів, де живуть наші громадяни, одержуємо повідомлення про надзвичайні успіхи нашої шкільної молоді. Це вже майже правило, що діти і юнацтво українського походження вибиваються в школах на перші місця своєю поведінкою, пильністю, здібностями та досягненнями в науці. Якщо визбирати з місцевих американських газет усі ті повідомлення про успіхи нашої дітвори і юнацтва, з підкресленнями їх українського походження, то це був би направду великий гимн слави нашому українському імені. Це тим більше, що українських прізвищ майже не подибується в не менше голосних і частих повідомленнях про всілякі злочини та бешкети молоді.

Черговим і не менше надійним фактом є те, що наша молодь у своїй масі здобуває високу освіту в каледжах та університетах. Це вже також стало майже правилом, що українські батьки, без уваги на свій суспільний стан та матеріяльні засоби, намагаються уможливити своїм дітям здобути відповідну професію. Вони, ці батьки, виходило б, збагнули ту велику правду, яку свого часу спреціузував губернатор стейту Ню Джерзі, сам син европейських імігрантів, кажучи, що Америка є справді країною необмежених можливостей, але кожний громадянин повинен відповідно приготовитись, щоб могти ці можливості використати. Ніщо не дасть на це кращої підготови, як відповідна наука і відповідне виховання.

Так то, завдяки дбайливості батьків і здібностям дітей, виростає в цій країні нова українська генерація, яка матиме всі дані на те, щоб направду використати все ще необмежені американські можливості і для себе самої, і для свого українського народу, і, очевидно, для самої Америки.

ПРИНЦИПОВА СПРАВА

Роздута тепер до гарячого справа Шермана Адамса, головного дорадника президента Айзенгавера, могла б на перший погляд видатись „галасом зничев'я", викликаним партійними політиканами з уваги на вибори. Діло бо досить просте: Адамс дозволив, щоб його приятель, бостонський індестріяліст Голдфайн, оплатив за нього кілька готелевих рахунків, і обмінювався з ним подарунками. Ці рахунки й подарунки могли виносити кілька тисяч долярів і ніхто, навіть найбільші критики тієї афери, не вважає цього ані за хабар, ані за підкупство, ніхто навіть не натякає на нечесність збоку Адамса і не висловлює жадного сумніву щодо його простолінійности та беззастережної заслуги на повне довір'я. В додатку, обмін подарунками став „другою природою" американців, на подарунках, передсвяточних та з всіляких інших нагод, у великій мірі базується американська комерція, росте американський добробут. Чому ж стільки галасу в зв'язку з рахунками та подарунками для Адамса?

З численних пресових та інших коментарів виходить недвозначно, що справа не в кількості й вартості подарунків, і не в довір'ї до Адамса, а таки в принципі, що людина в публічній службі не сміє робити нічого такого, що могло б вплинути на абсолютну безсторонність і справедливість її рішень і поступувань. Власне Адамс належить до тих, що цей принцип найбільше обстоювали у відношенні до інших, отже він повинен був застосувати його в першу чергу до себе самого. Факт, що подарунки не мали жадного впливу на службу, справи не змінює, бо принцип є принципом, і він стосується однаково до всіх.

На перший погляд також могло б здаватися, що великий галас, який зчинився довкола тієї „дурної справи", цілком зайвий і відвертає увагу від далеко важливіших, міжнародних справ. І з цим не цілком можна погодитися, бо справа принципової інтеґральности кожної людини, зокрема, державного урядовця, та ще й на високому становищі, належить до справ першої ваги. Вона бо є основою вільної системи і тому теж реакція на неї публічної опінії, відкинувши всілякі партійні перебільшення, є цілком нормальним проявом здорового національного організму і, як таку, її можна тільки привітати. Суть бо не в самому епізоді з Адамсом, але в принципі, що його цей епізод видвигнув знову на публічне обговорення та — потвердження.

ВІЛЬНА ТОРГІВЛЯ

У середу минулого тижня, 11 червня ц. р., Палата репрезентантів прийняла величезною більшістю 317 голосів проти 98 закон про обниження тариф у міжнародній торгівлі З'єдинених Держав і продовження на п'ять років т. зв. Акту про взаємні торговельні договори з 22 червня 1934 року, який — десятикратно від того часу продовжуваний — вигасає в січні наступного року. Законопроєкт прийнято по лінії ліберальної митно-торговельної політики президента Айзенгавера. Клявзуля, яка дає право Конґресові підвищити деякі тарифові ставки всупереч волі Президента, має радше теоретичну вартість, бо вона вимагає двох третіх голосів для такої постанови, яку ледве чи можна знайти для такої справи. Хоч покищо за цей законопроєкт іде ще боротьба в Сенаті, де є більший, ніж у Палаті репрезентантів, відсоток прихильників протекційних для крайового промислу митних бар'єр і противників вільної закордонної торгівлі, проте загальне переконання таке, що навіть деякі сенатські поправки по лінії „протекціоністів" не змінять уже основного ліберального характеру цього нового американського торговельного закону.

В перших десятиріччях американської незалежности, коли населення цієї країни було ще рідке, власна фабрична продукція щойно розгорталась, а комунікаційно-торговельні шляхи в країні не сприяли швидкому й масовому збутові виробів промислу на внутрішньому ринку, імпорт чужих товарів — не тільки потрібних Америці фабричних сирівців, але й готових фабрикатів — перевищував експорт. Ще в рр. 1855-59 імпорт становив $288 мільйонів, а експорт — тільки $256 мільйонів. Від 1875-79 рр. починається перелім: $468 мільйонів імпорту і $606.8 мільйона експорту. У рр. 1910-13 це відношення ще яскравіше: на $1,624,000,000 імпортованих товарів було вже $2,109,500,000 експортованих. За даними Бюра закордонної торгівлі, Відділу міжнародної економічної аналізи в Департаменті торгівлі — у 1956 році (остання оприлюднена статистика) загальна вартість американського експорту становила $19,-987,247,000, а імпорту лише $12,589,696,000. Наведені цифри з останнього сторіччя виявляють наочно, якими століевими кроками пішли за той час розвиток американського промислу та зумовлена ним експансія американських товарів поза межами цієї країни: з несповна 300 мільйонів долярів до астрономічної цифри 19 більйонів.

Боротьба між двома течіями в американській закордонній торгівлі датується від 1820 року: тоді вперше встановлено виразні протекційні митні тарифи з ціллю дати державну охорону передусім крайовому текстильному і металевому промислові. Доказом, що ця справа хвилювала законодавців, є те, що вже в 1839 році вже було коло 15 законів про мита. В міру того, як поступало зрізничкування промислу, як поширювалася торгівля із зовнішнім світом і як збільшувалася кількість митно-торговельних законів, щораз виразніше виявлялись у законодавстві тенденції — то митного протекціоналізму, то лібералізму. Впливали на це також війни (громадянська та закордонні) і господарські хитання в країні. „Акт тариф" з 1930 року впровадив у визначуванні мит науково-дослідний принцип: для цієї цілі покликано міждепартаментову комісію із фахівців, які мали розглядати проблему з погляду проблем економіки і політики країни, як цілости, а не з погляду інтересів окремих ділянок промислу чи торговельних фірм і банків. У торговельних договорах, підписаних в травні 1939 року, отже коротко перед вибухом останньої світової війни, з кругло 20 країнами прийнято принцип взаємности.

Післявоєнні роки, наставлення американської політики на відбудову зруйнованої Західньої Европи, конечність економічної допомоги різним союзним, заприязненим і відсталим країнам, врешті совєтська політична й економічна експансія — створили нові умовини. Вони стосуються безпосередньо щорічного закону про економічну допомогу закордонові і проблеми митної політики. З останніх дебатів у Палаті репрезентантів видно було, що лінія подїлу „за" і „проти" йде не за партійним критерієм, а радше за критерієм групово-господарських і територіяльних інтересів. „Тверде ядро" протекціоністів знаходиться і серед республіканських промисловців із східніх стейтів Америки та маґнатів копальняного промислу, і серед демократів Півдня з його вовною та бавовною. Прикрі інциденти, що мали місце під час недавньої подорожі віцепрезидента Ричарда Ніксона по Південній Америці, кинули яскраве світла на те, як комуністи використовують для ворожої Америці пропаганди недостатнє зрозуміння економічних інтересів союзних країн. Коли ж ЗДА сприяють розвиткові спільного економічного ринку Европи, то не повинні самі обставлятись високими митними бар'єрами. Теперішній новий митний закон є перемогою духа співпраці з народами в ім'я добра всіх, а не тільки себе самого.

ТАК РАДІСТЬ СПОДІВАНЬ . . .

Так радість сподівань
нестимеш у безмежжя.
Розливши світла плин
попід блакитну стелю,
на стіл тугих сервет
рясну низинку стелиш
і плечі холодиш
у пінаві мережив.
В передчутті розмов бажань
напливи гасиш.
Щоб вечір зміг навік
зітерти тінь розлуки,
тамуєш блиск очей,
залишиш тільки рухи,
Сережок (дар його)
— вибагливу окрасу.
Кришталь струнких караф
з настоями густими,
нарцизів і бузку
п'янливі аромати,
як змовники німі —
міцніш його тримати,
узяти у полон
ласкавістю гостини.

Л. ДАЛЕКА

Л. Рихтицький

ЕВОЛЮЦІЙНЕ БІЛЬМО

Немає, здається, труднішої речі для українського іміґранта в Америці, як вияснити тутешньому жителеві, чому ми не любимо Росії. Ця трудність полягає не в тому, що нам бракує арґументів чи прикладів для підтвердження наших тез, як теж не можна жалітися на брак красномовства в українців. Ця трудність полягає просто в тому, що не тільки пересічний американець, але навіть чільні політичні діячі не вміють собі уявити нічого іншого, як тільки те, що вони вже знають, тобто свою власну систему правління і спосіб життя. Звідсіля беруться сьогодні вже леґендарні прямо вислови здивування під нашою адресою: „то чому ви не скинете той уряд, що вам не подобається?", або: „ви чейже самі голосуєте і вибираєте собі той режим!". Коли ж вказати непересічному американцеві, що в тюрмі Сінг-Сінг ані вибори, ані голосування, ані найбільша охота у в'язнів не змінять існуючого стану і режиму, він здвигає плечима: до його розуміння це порівняння не доходить. Він не визнає існуючого факту, що держава може стати величезного розміру тюрмою. І тут не помагають навіть власні газетні репортажі про труднощі виїзду із СССР, про найрізнородніші напасті, що їм піддавалися всі ті, хто в будь-якій формі стикався з совєтським режимом, не поможе певно й звіт Ґюнтера про Росію. Американці у своїй масі не приготовані до ідеологічної боротьби, яку їм накидає Росія при допомозі міжнародного комунізму, і тому так кволо й слабко виходять на фоні совєтських успіхів американські дипломатичні заходи у світі. Американські політики не можуть бути інакші, або бодай дуже інакші від своєї громадськости і своєї прилюдної опінії.

Вся Америка, весь американський народ стоїть сьогодні — хоче того чи не хоче — на фронті проти Росії і її большевизму у всіх ділянках життя, бо большевики свою боротьбу ведуть тотально, не виключаючи ні одної галузі у свідомості, що це власне війна в першу чергу ідеологічна. Тим часом Америка веде свою війну з ними засобами, що мали застосування ще в мин. сторіччі, тобто засобами торговельного тиску, дипломатичних нот і демонстрацій своєї фльоти. Ці перестарілі засоби доводять тільки до неуспіхів і, крім того, викликають „злу кров" у всьому світі, бо всі бачать, що американцям і їх західнім союзникам большевики забирають ґрунт з-під ніг. Там же ж, де приходить до явного зудару, як от на Мадярщині чи в Кореї, Америка виявила байдужість у першому випадку і наївність у другому.

Такий досвід минулого силою факту мусить виявляти в американській публіцистиці інші тенденції, інші надії й інші рецепти на полагодження питання російської небезпеки. Такою рецептою, однак, не може бути ніщо, що не вміщається в американську політичну уяву, тобто, напр., революція в СССР шляхом підтримки із Заходу. Американці не бажають собі, щоб тут хтось викликав революцію шляхом підтримки із Сходу, і тому не роблять цього у відношенні до свого противника. Отже, американці революцію в засаді відкидають, бо не бачать для неї ґрунту. Що їм тоді залишається? Тільки надія на еволюцію, яка повинна змінити форми правління в СССР і тим самим усунути загрозу світової війни раз назавжди.

На чому американська прилюдна опінія базує свою рецепту про еволюцію? Що американці під цим словом і явищем розуміють, зокрема у відношенні до Росії?

Англійський прем'єр Мекміллен, щоб викликати тут гарне враження після того, як отримав свій почесний докторський диплом, заявив на втіху преси, що „демократія і лібералізм запустять свої коріння в Росії". Волтер Ліпман є прихильником еволюції, бо тільки вона, на його думку „збереже світ від атомової війни". Майже вся американська преса користується кожною нагодою, щоб втовкмачити в уми своїх читачів, що Росія — це в ґрунті речі добродушна матушка, яка має чудові балети, добру горілку і любить обніматися напідпитку з кожним, а теперішній поліційний режим одного дня побачить, який він непотрібний, і зійде з історичної сцени. Це власне те, на що Америка чекає, базуючи свою надію на помилковому уявленні, що в Росії, зовсім так, як тут, режим, якому прилюдність відмовляє підтримки, мусить відійти. На жаль, це уявлення, як і деякі інші уявлення про Росію, так глибоко закорінені в Америці, що за ними правди не видно. Треба десятків років персвазій, щоб переконати американців у тому, що в Совєтах є народи, які бажають волі й незалежности, а потім вистачить з російського боку одного маленького випадку, одного інтерв'ю або одної незначної події — і весь наш труд іде намарне. Не диво, що в такій проросійській атмосфері приходиться нам з найвищим трудом здобувати поодинокі позиції, а такі фортифікації наївности та політичної сліпоти, як „Голос Америки", Радіо Вільна Европа чи Радіо Визволення прямо не під наші сили. І не диво, що наше — і не тільки наше, а всіх, хто знає Схід і зокрема, Росію — оґірчення таке глибоке: ми чейже бажаємо Заходові перемоги, бажаємо йому заощадити того близько п'ятдесятирічного жаху, що випалює ідеологічною брехнею Правду нашої землі. А тим часом нам торочать голови і забирають дорогий час „науками" про Росію та її режими і не розуміють, що нам не знати, плакати чи сміятися. Адже ж ми там були і ми так добре знаємо, чого від Росії чекати! Не диво, що вона так за нами полювала по війні, і тільки добродушний Захід не міг зрозуміти, в чому був зміст тієї совєтської погоні за людьми із Сходу.

Ну й що ж нам залишається? Нам залишається дивитись і, згідно з нашими силами, старатись направити хоч трохи ті помилки, що так глибоко вросли в політику чільних держав Заходу, в надії, що одного дня все таки тут нас зрозуміють і не програють своєї вирішної боротьби за волю світу.

А тепер ми повернемось думками до теми еволюції, що такою рожевою завісою облудної надії повисла над Заходом. Пригадаймо кому треба, що ще перед смертю Сталіна світ оживлювала надія, що старий Джо, хитрий-прехитрий катюга, „зміниться". І старий Джо навіть робив такий вигляд. Гладив дітей по головках, усміхався в Тегерані, Ялті та Потсдамі і хвалив собі російський народ, що так терпеливо і вірно витримував його терор. У світі чомусь звикли думати, що російський терор дошкуляє росіянам щонайменше так само, як іншим народам СССР.

Коли помер старий, „добрий" Джо, надії на еволюцію стали прямо щоденним хлібом на Заході, і тим хлібом ми насичуємось так, що аж боком лізе, а еволюції як не було, так і нема. Навпаки, показується, що тактичний відступ режиму перед нескоординованим наступом потреб хвилини є тільки тимчасовим явищем. На Мадярщині розстріляли чи повісили Надя й інших і ось-ось в Росії вернеться давній терор, бо тільки така власне влада може втримати в дисципліні і мовчанці оту різномовну й різнокольорову імперію. На яку тоді еволюцію можна розраховувати, коли еволюція була б тільки самовбивством Росії, бо на будь там терору, доля імперії зависне на волоску. Трудно вимагати від національно свідомого росіянина, а таким є кожний пересічний „русский", щоб він працював над знищенням власного діла, окупленого ріками своєї й чужої крови. І нарешті в ім'я чого мали б росіяни змагати до еволюції, до зміни? Для розчленування своєї величезної держави, для втрати своїх дорогоцінних колоній, для втрати великодержавного авторитету в світі? І тільки на те, щоб запровадити на це місце незнану зовсім демократію з їхнім уявленням про неї, як про наслідок гниття Заходу? Правильно пише Ґюнтер, що в час, коли у світі наростають такі далекосяглі проблеми, совєтське радіо подає, що президент Айзенгавер їде на якусь там фарму грати гольфа серед поневолених чорних а натомість після важкої щоденної праці совєтський міністер відкриває там і там нову школу. Такі порівняння говорять самі за себе, і вони власне в СССР мають величезну силу, бо західні джерела наївно підтверджують їх у своїх публікаціях, не розуміючи, що у такому твердому житті, яке ведуть сьогодні совєтські народи, тільки велика сильна і активна ідея може людям дати силу витримати матеріяльні недостатки — для „кращого майбутнього". З цього психологічного нерозуміння бажань і думок інших народів виростають помилки не тільки американські, але й всього західнього світу.

Безперечно, величезна, на довгу мету абсолютно переможна сила західнього розуміння свободи напевно переможе темряву терору і неволі. Лише ми забуваємо, що це може прийти протягом наступних двадцяти поколінь, і то ніхто не може гарантувати, що справді так буде: історія знає різні несподіванки. Отже, коли ми маємо змогу і можливість заощадити світо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З наших буднів

НА ПРИВІТАННЯ ВАКАЦІЙ

Коли, після Конвенції УНС в Клівленді, шановні делеґати роз'їздились на всі сторони світу, то кидали один одному на прощання такі слова:

— Ну, то вже хіба побачимось аж на Союзівці.

Це правда, що Союзівка вростає в наш еміґраційний побут так, як наприклад, парафія, Народний Дім, чи, скажім, національна бара. Зокрема, коли йде мова про залізну союзову ґвардію — „стару іміґрацію".

Мій добрий приятель і заслужений асекураційний діяч пан Дембіцький, каже:

— Я завжди говорю своїм старим моґіканам, що ліпше стрінутись на Союзівці, чим у погребника. В погребника і стільки знайомих не побачиш, і стільки не набалакаєшся з друзями, як на вакаціях, в рідній оселі.

Гіркий це сміх — з тим погребником („хай ся врег каже!") на жаль, на превеликий жаль, ряди старої ґвардії союзовців рідшають з року на рік. От, я певний, що ще зустріну цього літа на лавочці, під Гостинницею, невмирущого і завжди бадьорого пана Гузара з Ню Йорку, який, кажуть, їхав ще до шлюбу каритою і білими кіньми . . . Та вже напевно не побачу там таких наших піонерів, чудових патріотів і сталих донедавна гостей на Союзівці, як пан Данильченко, чи пан Зенко з Акрону, Огайо . . .

Але в Америці життя мчиться бистрим темпом час тут дорогий, бо за час гроші платять, і тому, мабуть, живі не мають коли сумувати й довго оплакувати покійників, як це було колись, в Старому Краю. „Людське життя, то єст шапа", — каже мій земляк, містер Іван Люзьняк. — Одна шихта відходить, а друга приходить. І де-цо."

Так воно і буде цього літа на Союзівці . . . Ніби на зміну тій „шихті", що відійшла, чи збирається на вакації у Вічність, на Оселю влиється свіжа, дзвінка та гомінка хвиля наймолодшого українського покоління на цій вільній землі!

Стежечками, по яких ледве тяглися втомлені, старечі ноги моґіканів, задудніть і помчать з вітром і з вивірками вперегони бистрі, дитячі ніжки. Задзвенить, залящить радісний сміх, і щебет дитячий, і нові пісні, на зміну тим, старосвітським, що їх заводила стара генерація, сидячи на лавочках, проти Гостинниці, з тугою згадуючи давну бувальщину . . . А ви вже, мабуть, здогадуєтесь, що я тут веду бесіду про відкриття та врочисте благословення новопридбаної дитячої Оселі на Союзівці, яке відбудеться завтра, в неділю 22-го червня ц. р., і в якому ви напевно візьмете теж участь?

І ще одна річ, особливо важна для „львовяків": новопридбана Оселя приміщується в будинку, що зветься „Львів"! Ну, нарешті направлено нам історичну кривду! Бо досі там були і „Київ", і „Полтава", і „Чернівці" і „Ясіння", навіть „Липки" і „Дарниця", а не було такого важливого західнього бастіону, як Львів!

Тепер Союзівка ускомплєтована на 100 відсотків.

Ікер.

Євген Онацький

ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ

(До 20-ліття трагічної смерти сл. п. полк. Є. Коновальця)

(21)

Полк. Є. К. знову писав Вельмудові 20 липня:

„Друже!

Фінансова справа остаточно полагоджена. Значить, у найближчих днях ви вже певно вибираєтесь в прогульку. Жалко мені дуже, що теперішня, надзвичайно важка матеріяльна скрута не дала мені можливости все краще зорганізувати. Вірю, одначе, що в скорому часі все в нас покращає. Прошу вас тому докладати зусиль, щоб ваш наслідник по змозі скоро приїхав.

Маю я крім того ще багато різних турбот, але мусимо все перебороти.

Ваш лист отримав. За відомості вам дякую. Н. докт. не може вам цього дати, що вам додатково обіцяв. Значить, мусите задовольнятись тим, що маєте.

Кладу вам ще раз на серце те, що написав у попередньому листі.

Вибачте, що під час вашого перебування не все так складалося, як би цього бажалося. Можу вас запевнити, що ми за весь час вашого перебування трималися засади — „Чим хата багата, тим і рада".

Бажаю вам зі щирого серця всіх благ, а, зокрема щасливої дороги. До побачення на другий рік.

Здоровлю вас дуже сердечно.

П. С. Написав би вам більше, але боюся, щоб не порушити тих основ, що всіх нас мусять тепер зобов'язувати. Черкніть мені на спомин ще кілька слів перед вашою прогулькою. Не забудьте нас негайно повідомити".

Вельмуд до полк. Є. К. 23 липня:

„Пане П-ку!

Обидва листи одержав майже рівночасно. Дякую, як за них, так і за теплоту, одвертість і щирі побажання. Всі питання, порушені в листах, я добре запам'ятав, доведу їх до відома того, кому слід про це знати, і подбаю за те, щоб висловлені вами побажання, наслідки наших довгих дискусій, перевелись у життя. Постараюсь також, як мога швидше, надіслати вам відповідні повідомлення. На прогульку маю разом 500 шт. радянських зразків, 50 польських та 500 фінських. Румунських не дістали. Маю відповідний запас харчів, потрібне приладдя. Під цим оглядом усе зроблено добре. Основна прогулька пішки, почнеться завтра о 8 год. ранку. Як довго триватиме, тяжко сказати, оскільки останні півтора тижня падають дощі, а це значно ускладнює шлях. Настрій маю бадьорий, сил досить, як і впертости перемогти труднощі. Готуюсь до найгіршого. Все, що буде пізніше кращого, запишу собі в актив, все те буде моє.

Кілька слів про себе. Ви не захоплюєтесь мною. Від себе лише додам: добре робите. Не слід захоплюватись будьким, поки ми не перемогли. Якби трапився такий гріх і ви захопились би мною, то тим самим багато втратили б у моїх очах.

Але мені цілком вистачає, вважаю свою місію за блискуче виконану після того, як прочитав у рядках вашого листа, що зустріч зо мною повернула вам щойно втрачену віру, що ця зустріч дає імпульси до нових чинів, до нових успіхів. Найбільш важним для мене є те, що я син свого народу, був тим, хто допоміг вам відзискати, як ви пишете, віру не тільки в те, що мусимо виграти, а й в те, що перемога не за горами. Наближаються часи, коли буду або вдома, або там, звідки нема повороту. Не страшить мене й ця остання перспектива. Я тепер знаю, ваш лист є тому доказ, що за рік побуту на чужині я не тільки зростав сам, а ще й дав дещо вам. Це для мене атестат, і він залишиться в моєму серці до кінця життя.

Закінчую. Хоча саме тепер багато хотілось би вам ще оповісти, сказати. Мені все здається, що я слабо вас, не всебічно, інформував, не досить ясно висловлював свої погляди.

Сердечно дякую за опіку й увагу, якою ви мене оточили за останні місяці, відшукування засобів у ці такі скрутні часи для створення мені відповідних умов. Зустріч із вами постійно залишиться в моїй пам'яті.

До побачення. Бажаю вам усього найкращого. Міцно тисну руки.

Слава Україні!

П. Б-ків так і не прислав мого рукопису. Передайте також, прошу, Андрієвському, що надіслані ним папери одержав (ви знаєте, про що йде). Все є гаразд.

Тільки тепер, перед самим від'їздом сказали, що ви просите мене ознайомитись з працею „Аграрне питання". Як самі бачите, за браком часу, я позбавлений змоги виконати Ваше прохання. Прошу пробачити".

Цього листа, як видно з контексту („основна прогулька, пішки, почнеться завтра"), писано вже з Фінляндії. Ми ж тим часом повернемося ще до побуту Норберта в Берліні.

Вельмуд знову в Берліні

Після зустрічі з Андрієвським Вельмуд поїхав до Берліну. Там мав його зустріти на двірці Селешко, але Вельмуд приїхав не тим поїздом, яким його ждали, і тому він із Селешком не зустрівся, а приїхав сам до Українського Бюра. Оселився він на кватирі в Шарльоттенбурзі, разом із Полуведьком, що на той час приїхав теж до Берліну.

Селешко засвідчує:

„Мав повну свободу рухів і шлявся без контролі по місті. Також при першому своєму побуті в Берліні шлявся він по місті без контролі. Часто вертався пізно вночі додому, і то коли ще не знав німецької мови. Як виглядав його побут у Парижі без французької мови, того не знаю. В міжчасі він то сам, то в товаристві різних людей, довгі балачки з полк. Є. К. Казав мені Полуведько, що обговорюються пляни праці на СУЗ. Мене до тих балачок ніколи не допускали.

„Раз полк. Є. К. викликав був мене до Груневальду. Там я йому оповів короткий перебіг свого побуту в Гельсінґфорсі та схарактеризував Полуведька і Павла. Розказав, що про них думаю. Про Павла я сказав, що може він і добрий і свій хлопець, але чомусь він мені не подобається. Розказав, чому я не ставлюся до нього з довір'ям, бо знаходжу різницю в його описах життя на СУЗ, і в тому, що знаю з преси. Говорив також про те, що Полуведько не долюблював Павла і не вірив йому. Моя думка про Полуведька була така, що це людина своя, розумна, обережна, багато пережив і багато знає про СУЗ.

„Полк. Є. К. сказав, що Полуведько і йому говорив, що Павлові не вірить, але то нічого не значить, бо за Павла ручиться Найденко, старий Січовий Стрілець, якого знають Січові Стрільці. Я спитав тоді, хто знає Найденка, а полк. Є. К. відповів, що полк. Р. Сушко, здається, його знає.

„По закінченні балачок і усталенні плянів виїхав Павло кораблем до Фінляндії, а з ним поїхали полк. Ром. Сушко та Полуведько . . ."

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

Кубань напередодні жнив

На Кубані готуються збирати врожай. Це будуть перші жнива після реорганізації машино - тракторних станцій і передачі машин колгоспам. Вже тепер совєтська преса б'є на сполох, заохочує і застрашує управи колгоспів, бо, як виходить, до збиральної кампанії підготувались вони погано. На нараді колгоспних керівників, що відбулася в Краснодарі, „герой соціялістичної праці" з колгоспу-гіганта, Молько, заявив: „Непокоїть нас усіх тільки одно — автотранспорт, бо автомашини в нашому колгоспі стоять без ґуми (опон)". На тій же нараді встановлено, що в багатьох районах до жнив зовсім не підготувались. Плян ремонту комбайнів виконано лише на 67 відсотків. Щойно одну третину жниварок випущено з ремонту. Колгоспи відчувають гостру недостачу запасових частин. „Колгоспники Кубані, — пише „Правда"; — прийняли на 1958 рік великі зобов'язання, а проте багато колгоспів останнім часом обнизили надої молока і відстають з продукцією м'яса"...

Корабель - велетень „Радянська Україна".

Щоб переконати світ, що УССР — справді „суверенна" совєтська держава, час від часу Москва дає накази реклямувати цю фікцію через радіо і пресу. В тій цілі випродуковано також в минулому році люксусовий пасажирський літак з назвою „Україна", а тепер в суднобудівельному заводі Миколаєва будують китоловний корабель-велетень під назвою „Радянська Україна". „Це будується найбільше судно Совєтського Союзу, — заявив кореспондентові „Правди" головний інженер Максименко. „Радянська Україна" являтиме собою двогвинтовий багатопокладний пароплав посмістю 44 тисячі тонн з необмеженим районом плавби. Потужність головних рушіїв дорівнюватиме 15 тис. кінських сил. Корпус корабля з надбудовами матиме висоту 12-поверхового будинку. „Радянську Україну" будується як флягман нової китобійної фльотилії.

Занедбали вивчення старо-руського мистецтва.

Про це алярмує в „Правді" з 26 травня професор історичних наук Н. Воронін, розуміючи, згідно з офіційною совєтською наукою, мистецтво Київської Руси, як спільне українсько - московське мистецтво. „Останнім часом, — пише проф. Н. Воронін, — ця галузь науки зовсім зникла з програм дослідних інститутів країни... Інститут історії матеріяльної культури Академії Наук СССР обмежує свої завдання властиво археологічними темами, хоч створена за декретом В. І. Леніна Академія історії матеріяльної культури, з якої виріс цей інститут, мала два відділи: старо-руського живопису і будівництва". Щоправда — пише далі проф. Н. Воронін, — над цією проблемою ще працюють поодинокі розрізнені вчені, але організованого центру таких досліджень немає. На протязі багатьох років не підготовляється кадрів з цієї спеціяльности".

„Маленька неточність".

21 травня ц. р. видрукували московські „Ізвєстія" справлення помилки дуже прикрого для їх редакторів характеру. Звучить воно дослівно так:

„У статті Н. Каротамма „Шлях до дальшого скріплення союзу робітників і селян", опублікованій 23 березня, допущено неточність. В статті сказано, що найважливішими з ухвалених останнім часом комуністичною партією і радянським урядом заходів для дальшого процвітання і зміцнення економічних основ союзу робітничої кляси і селянства є „підвищення державних цін на колгоспну продукцію, зниження ставок натуроплати за роботи МТС, зниження, а потім скасування сільсько - господарського податку і обов'язкових поставок сільсько - господарських продуктів з особистого господарства колгоспників" і т. д. Таким чином виходило, нібито сільсько - господарський податок скасовано. Насправді, як відомо, скасовано свого часу обов'язкові поставки сільсько - господарських продуктів з особистого господарства колгоспників, а сільсько - господарський податок не скасовувано і стягається згідно з законом, що його прийняла Верховна Рада 8 серпня 1953 року".

Насправді, „маленька неточність", яка важить мільйони пудів українського хліба, вивожуваного до Москви.

40-річчя комуністичної партії України.

Центральний комітет компартії України ухвалив, чи пак довів до відома постанову ЦК КПСС про відзначення 5-го липня 40 - річчя з дня скликання першого з'їзду большевицьких організацій України, на якому створено комуністичну партію України, „один з передових загонів комуністичної партії Совєтського Союзу", а фактично її провінціяльну філію. В цій постанові її кремлівські автори пишуть дослівно: „Завдяки радянській владі, монолітній єдності народів СССР, трудящі України, керовані комуністичною партією, створили свою народну, соціялістичну, справді вільну, суверенну державу—Українську Радянську Соціялістичну Республіку. А закінчується ця постанова такими словами: „КП України вела й веде непримиренну боротьбу проти різного роду ревізіонізму і догматизму, проти проявів буржуазної ідеології і передусім проти українського буржуазного націоналізму ..."

Отже, 5-го липня українські селяни й робітники, зігнані на численні мітинґи, мусітимуть ще раз славословити окупантську організацію гнобителів і коляборантів, що протягом 40 років терором і насильством визискує український народ, паразитуючи на його тілі.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЕВОЛЮЦІЙНЕ БІЛЬМО

(Закінчення зі стор. 2)

ві того пекла, то чому нам від того тікати? Чому робити зле, коли можна тим самим, а може меншим накладом гроша і праці зробити добре?

Еволюція в СССР можлива тільки при передумові, що вона стане першим ступнем до революції. Одна й друга успішна може бути тільки тоді, коли розраховувати на сили, що бажають знищити режим, окупацію і неволю, а ніколи на сили, що якраз навпаки, всім своїм єством, своєю кар'єрою, так особистою як і національною, своїм життям зацікавлені у втриманні режиму: чейже кожний росіянин має свого невільника в СССР! Як можна навіть уявити, що пан зрезиґнує, ні сіло ні пало, із своєї дармової робочої сили? А однак тут не одиниці, але прилюдна опінія вірить, що так станеться ...

І так, замикаючи ці наші роздумування, приходиться ствердити, що у міжнародному розумінні політика відплати не дає бажаних успіхів так само, як політика вичікування на фатаморґанну еволюцію зневірює лише тих, хто бажає боротись, робить непевними стійких, розчаровує союзників, озлоблює ворогів і вирощує з кожним днем вищу гору ненависти до тих, хто береться впорядковувати світ, не впорядкувавши своєї політики. Такий образ нашого вільного ще світу на сьогодні, напередодні тієї хвилини, коли здинамізований своїми злиднями, фальшивими надіями і жадобою нищення старого та будування нового „порядку" скомунізований світ під проводом Росії мечем Дамокла впаде на наші голови.

Не даром Ґюнтер поїхав до Росії. Його голос — це голос перестороги і уваги. Це один із тих нечисленних, тверезих голосів, що в історичних хвилинах пробуджують нації до нових сил, нового здвигу. Ми бажали б, щоб за п'ять хвилин перед дванадцятою наш вільний світ прочуняв із своїх оман, і ми проти надії хочемо вірити, що так станеться.

В Італії творять новий уряд

Рим. — Італійський уряд Адоне Золі подався до димісії. Це ніяка криза, а тільки зміна за традиційним звичаєм у зв'язку з переведеними в днях 25 і 26 травня ц. р. парляментарними виборами. Адоне Золі відмовився кандидувати на пост прем'єра. Стане ним, мабуть, генеральний секретар провідної італійської Християнсько - демократичної партії, кол. прем'єр Амінторе Фанфані. До урядової коаліції належатиме знову праве крило соціялістів під проводом Сараґата. Новий уряд буде призначений в найближчих днях.

● **Більші скупчення українських поселенців у Франції, Англії,** Німеччині та інших вільних країнах відзначили відповідними імпрезами 20-річчя смерти полк. Євгена Коновальця.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

Короткі Вістки

● У Стокгольмі, починаючи від 16 липня, відбуватиметься нове комуністичне і попленталі е міжнародне збіговище, відоме під назвою „конгрес миру". Заповів його у Москві большевицький „миротворець" письменник Ілля Еренбург, один із керівників совєтської закордонної пропаганди. Еренбург, заявивши, що з'їзд займатиметься правами міжнародного розброєння і „співіснування". На тому біговищі приявними будуть м. англійський філософ Бертранд Рассел, письменник Дж. Б. Прістлі, французький філософ-письменник Жан Пол Сартр інші професійні пацифісти.

● У муринській державі Гана, в Африці, з 14-го липня ц. р. вводиться нову валюту — „ганський фунт", що дорівнює вартості англійському фунтові стерлінгів. Ганська валюта буде оперта на запасі англійських грошей, золоті і державному маєтку — державних нерухомостях та підприємствах.